

OBRRTNI VESTNIK

pejska knjižna
Ljubljana.

Strokovni list za pouzdigost in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRRTNI VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:

celoletno . . . . . Din 40—
polletno . . . . . Din 20—
posamezna številka . . . Din 1—

Glasilno obrtništva Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Stev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 29. januarja 1932.

Štev. 5.

Franjo Igljč:

Obrtniška konferenca v Brodu

V nedeljo, dne 24. januarja t. l. se je vršila v Brodu na Savi obrtniška konferenca; kakor pravijo »vseh zvez« Jugoslavije.

Važno je, da bo obrtništvo o vsem tekočem in važnem razvoju točno poučeno, zato se čutim dolžnega, da o tej konferenci podam kratko in jasno sliko. Vem, da taka konferenca zanima vsakega obrtnika, kakor je tudi mene samega zanimala. Zato pa sem se je tudi po lastni volji udeležil, osobito še zato, da bi slišal o novih smernicah, ki naj jih zavzamejo obrtniške organizacije v bodoče. Na žalost se pa to ni zgodilo.

Pred vsem moram ugotoviti, da mi Slovenci nismo bili vabljeni — izvzemši par gospodov tovarišev, za katere pa sem bil uverjen, da kot borilci ločenih zbornic imajo, oziroma bodo imeli velik vpliv pri naših tovariših iz Srbije in Hrvatske. Sicer sta bila dva naša tovariša imenovana v častno predsedništvo, kar pa zame ne zadostuje iz razlogov, ki jih bom ugotovil pozneje.

Predsednik konference je bil tov. Ramuščak, predsednik glavne podružnice Zanatske banke v Zagrebu; glavni referent pa g. M. Stanojević, predsednik Zanatske banke v Beogradu, ki je poročal o obrtnem zakonu in o Brodski resoluciji, sprejeti 10. novembra 1929 v Slavonskem Brodu. Ugotavljal je, da so bile vse tekoče imenovane resolucije odobrene in vnešene v novi obrtni zakon, poudarjal je pa kot najvažnejše točko glede sistema zbornic, ki naj bi bile ločene — izvzemši za področje Slovenije, kjer so prilike drugačne kot kje drugod. Baš vsied tega stoji to vprašanje v zakonu še nekam odprto do prvega marca. Njemu se dozdeva to kot nepravilno. Zakon naj bi bil po njegovem hotenju za vso državo enak.

Nato se je vršila o tem poročilu živahna debata, iz katere je bilo takoj razvidno, da ni vse tako lepo, kot je poročevalec slikal. Izkazalo se je, da zna tudi obrtnik samostojno misliti in da so mnenja različna. Vsa debata pa se je osredotočila na vprašanje sistema zbornic. Kdor je to točno zasledoval, ta je ugotovil, da je bilo vse precej umetno zadržano, drugače bi bila ta slika precej drugačna. Posebno odlično se je držala delegacija g. Pičmana; deset po številu. Ker je pa za nas najvažnejše, da vemo, kaj delajo »naši delegatje« drugod in kako zastopajo »naše« stališče, si dovolim širše objasniti njihov nastop. Šest teh delegatov se je udeležilo razprave, poudarjajoč, kako so se odločno borili za ločene zbornice, koliko so za ta boj doprinesli, žrtvovali in dosegli, da je danes v Sloveniji 90% obrtništva za ločene zbornice (???). Brezobzirno so pa napadali našo skupno zbornico, nje uradništvo in naše oblasti, češ, da postopajo pristransko, da jih onemogočajo pri delu v organizacijah z raznimi šikanami, in da niso svobodni kakor jim pripada to po zakonu. Klicali so na pomoč vse saveze in oblasti iz raznih krajev. Končno pa so še predočili in dokazovali, kakšen teror se izvaja nad njimi. Zahteve za splošno dobrobit obrtništva pa so seveda izostale. Pravilno in pošteno se je izrazil neki tovariš iz Srbije, rekoč: »Taj veš mogli bi oprat kot kuče, ovdje nije mesto za te stvari.«

Resnica je in dovolj žalostno, če bomo Slovenci na stanovskih konferencah na tak način zastopali stanovske interese. Zato se ne smemo čuditi, če nas tovariši z juga po zaslugi nekaterih tako malo upoštevajo. Primoran kot s. . . sem bil oglašiti se k besedi, poudarjajoč k poročilu, da so prišli delegatje zato, da dobijo nova navodila za bodočo-

nost v svojih organizacijah, da se bodo vedeli enotno ravnati osobito glede stališča k novemu zakonu in k temu, kar je še pomankljivega, k pravilniku. Vprašanje starostnega zavarovanja obrtnika, važne stvari vrtnarske stroke, elektrotehnične stroke, šušmarstva in sploh vse vsakdanje težnje, ki jih obravnavamo po vseh zborih in ki tlačijo obrtnika in ki dajejo strokovnim zadrugam največ posla, vse to se je prezrlo. Protestiral sem tudi odločno, da se na tem mestu blati naša največja gospodarska institucija, Zbornica za TOI, ki tega ne zasluži. Neumestno in našega ponosa nevredno je, da iznašamo take stvari tam, kjer ne bodo našle uslišanja in da se nam drugi smejejo, češ, slabiči smo. Priporočal bi za v bodoče tem gospodom tovarišem, da ostanejo raje doma.

Tovariši iz Novega Sada so predložili resolucijo glede skupnih zbornic, katera je bila utemeljena in po upravičenih zastopnikih obrtnikov predložena. Našla pa ni odmeva. To je bilo kar nekam pomečkano in tudi delegata nista dobila besede za utemeljitev, pač pa se je upoštevalo resolucijo tudi tovariša iz Novega Sada, ki pa je bila za ločene zbornice. K tej resoluciji so govorili kar trije delegatje, ki so zastopali samo nekatere organizacije. Upravičeno sta zapustila tovariša s protestom dvorano in ušla odšla.

Končno je bila predložena še ena resolucija, ki pa se nanaša zopet samo na ločene zbornice. Vse drugo je bilo postranskega pomena in se prezrlo. Značilno je pa nad vsem to, kar sem že prej napovedal. Gospod tovariš Oto-repec je podal referat. Napadal je zbornico, oblast in druge naše tovariše, češ, da živijo pod groznim pritiskom, da je duševno delo pod kontrolo omejeno in delo v organizacijah onemogočeno. V to svrhu je predlagal resolucijo glede ustanovitve enotne obrtniške organizacije za Jugoslavijo. Resolucija je romala v koš. Hrvatski savez je o tem že davno razpravljal in bo še nadalje. Niti se ni pustilo, da bi se o tej resoluciji razpravljalo. Uverjen sem bil, da imajo naši poborniki ločenih zbornic več vpliva; to pa je bila samo moja prazna domišljija, ker konferenca je pokazala drugače.

V tem svojem poročilu sem le na kratko karakteriziral in naj mi tovariši ločenih zbornic zamerijo ali ne. Take stvari je treba spraviti pred našo obrtniško javnost, da bo поблиže poznala naše »pobornike«, ki tako uspešno zastopajo naše težnje. Resnica naj govori in resnost naj zmaga!

Ni čuda, da se število pristašev za ločene zbornice vedno bolj krči, kajti tako zastopati interese obrtnika ni ne na mestu, še manj pa koristno. Ni čuda, če se postojanke majoje in pripravljene naj bodo, da bodo ostali kmalu sami. Konferenca v Brodu je za nami; za nas brezpomembna. Če pogledamo današnje razmere in osvetlimo položaj obrtnika, mislim, da ni na mestu, da se osredotočimo samo na eno vprašanje in pri tem pa pozabimo na vse drugo. Ni še vse, če se bijemo na prsa in kličemo: »Glejte nas! Koliko smo naredili, koliko žrtvovali, zmagali smo, 90% obrtništva je za nami in ločene zbornice so zmagale (???)«

Vem, da prijateljem ločenih zbornic ne bo prav, da sem jih razkrinkal. Naš obrtnik, ki skrbno in točno sledi vsakemu koraku naših voditeljev in pričakuje novih navodil in želi celih mož in celotnih organizacij, kjer bo našel svojo zaščito in naklonjenost, naj izve žalostno resnico. Še slednji bo kmalu izprevidel svojo usodno zmoto in zavedal

se bo, kaj je storila naša skupna zbornica za obrtnika v vseh perečih vprašanjih, zlasti pa na strokovnem, prosvetnem polju; sploh za njegov napredek. Zavedajmo se pa enkrat za vselej, da je naša sveta dolžnost nehati s takšno demagogijo. Začnimo resno delati, poglobimo se vse drugače v probleme našega pokreta, tako, da bo za nas res koristno in da bomo vedeli, zakaj smo v organizaciji in kakšno je naše delo. Toliko in toliko važnih vprašanj nas čaka. Zavedajmo se in postanimo složni. Torej na delo brez demagogije in brez natolevanj. Kdor pa ima svoje osebne ambicije in ne pozna resnega dela, ta naj izostane.

Josip Rebek:

Kaj bo z nami?

Imamo novi obrtni zakon, ki stopi 9. marca t. l. v veljavo. Suha ugotovitev, a toliko resna, da bi se moral za to dejstvo zanimati sleherni naš stanovski tovariš. Deveti marec je pred durni in prepričan sem, da velika večina naših zadrug ni prišla do dela, da bi se zanimala za glavno vprašanje, ki obstoja v tem času, in ki se tiče zaščite stroke same ter obstoja zadruga kot take.

Brezplodna gonja o sistemu zbornic je naše zadruga toliko okupirala, da se je celo žal moral zgoditi slučaj, ko se je v tej veliki brigi popolnoma pozabilo na svojo stroko in je le-ta prišla z objavljenjem novega obrtnega zakona ob svojo rokodelsko stopnjo, ki ji je bila zagotovljena po starih določilih.

Žalostno, toda resnično! Kje je danes tisto delo, ki ga je do še nedavne vršila naša matica Zveza? Vsaj inicijativa je bila tu. Tudi naše glasilo bi moralo posvetiti tem vprašanjem več brige. Obrtnik nujno rabi pojasnila, navsvetov in dela za skrb njegove lastne zaščite. Ali je samo eno vprašanje glavno, za katero se bode treba odločiti? Ali je poučen naš obrtnik o novih predpisih delovnega razmerja med mojstrom in vajencem? Samo to vprašanje in že pri njem so bistvene razlike med stari in novimi določili. Pazite se vsi oni, ki danes zavajate delo le v eno smer, katera je pa še podrejenega pomena!

Neizmerna bo škoda za naš stan, ako si ne odpomo samo obrtništvo. Zavrtniti je treba vse borbe, pa najsi bodo tudi lokalnega značaja in pristopiti k delu za naše skupne interese. Pripravljajo se naredbe k novemu zakonu in pri njih mora sodelovati celokupno naše obrtništvo.

Mnogo se da še urediti in spraviti v sklad z našimi zahtevami, a to zahteva posebnega dela. Podvojiti je potrebno naše zanimanje v tej smeri. Obrtne zadruga naj v svojem okrožju temeljito predelajo obrtni zakon, ne enkrat, večkrat je to treba, tedaj se pride do pravega jedra. Zberejo se naj zaključki teh posvetovanj in odpošljejo na Zbornico za TOI v Ljubljani, ki bode dobro proučila vse predloge in jih predložila predelane v smislu zahtev naših organizacij na merodajna mesta.

Ako bomo pustili, da gre tudi ta važni čas mimo nas, potem ne smemo ugovarjati. V kolikor bolj bomo se priprijeli sedaj dela za ureditev naših zahtev, toliko lažji položaj bomo imeli potem. Delo nas samo kliče! Pozabimo vsaj za ta čas vse ono, kar nas morda osebno loči in podajmo si roke, da si zagotovimo vsaj najvažnejše, kar se nas tiče.

Bogate izkušnje imamo za seboj. Delo desetletij nas je utrdilo v naših zahtevkih. Dolžnost zadruga je sedaj, da store svojo nalogo, ki se jim zastavlja. Prepričan sem, da bomo lahko še marsikaj naredili, ko bo naše delo podprto od nas vseh.

Novi obrtni zakon in rokodelstvo

Iz zanimivega predavanja tajnika zbornice TOI dr. Pretnarja.

Novi zakon bazira na načelih, ki so bila prej v navadi v sedanji naši banovini in v Dalmaciji, vendar so pa v njem tudi določila glede zaščite domače delavnosti, in drugih važnih vprašanj obrtniškega stanu.

V zakon je bilo potrebno sprejeti mnogo kompromisov, a ne ustreza popolnoma razmeram v raznih delih naše države, a vendar imamo sedaj končno enoten zakon, prej smo jih pa imeli pet in sicer poseben zakon pri nas, drugi v Bosni, drugi predpisi so bili na Hrvatskem, drugi za Srbijo, in zopet drugi za Vojvodino. V vseh teh zakonih so bile velike razlike, da je imelo obrtništvo, zlasti pri preseljevanju iz enega dela države v drugo, velike težave, in se mu je zapirala z zakonom celo možnost dela. Veljavnost zakona za vso državo je torej temeljna vrhina zakona.

Obrtni zakon velja za obrtna opravila, vendar so pa iz njega izvzeti poljedelski opravki. Tako je n. pr. zaradi te izjeme nastal težak položaj glede klanja živine. Ker bo lahko živino kllalo vse kmečko ljudstvo. Že pred zakonom so mesarji opozarjali, da bo to škodovalo samemu kmetu, ker bo zaradi splošnega klanja nastala med lastniki samimi najhujša konkurenca, ki bo prišla cene še nižje, kakor so sedaj. Po § 8. so izvzeta iz zakona tudi razna dela v kazinskih, vzgojevalnih zavodih, vojašnicah itd., če ne delajo za javna naročila. Kako se bo zakon izvajal, bo pokazala šele praksa. Tudi postranska domača opravila in domače obrti torej hišne industrije kakor kolarstvo, čipkarstvo i. dr. so izvzeta iz zakona, a dovoljeno je celo po delovnih urah, ko pride tovarniški obrtnik iz tovarne, da izvršuje svojo obrt tudi doma. To je po naših načelih šušmarstvo, vendar bo pa šele praksa pokazala, kako se bo v takih primerih postopalo, ker izjeme veljajo le za hišna dela, ki so v tem ali onem kraju od nekda v navadi.

Tudi gospodarski zadruga so izvzete, če omeje delovanje na zadružništvo, a to vprašanje je govornik pozneje razložil obširneje.

Splošni pogoji za izvrševanje obrti so taki, da delimo obrti v dve skupini, namreč na take, ki jih obrtniki izvršujejo na podlagi pooblastil, to je obrtnega lista, in pa na take obrti, ki je za nje potrebno posebno dovoljenje ali koncesija.

Obrt lahko izvršuje polnoleten državljan in so pri vseh obrtih razen pri gradbeni stroki ženske enakopravne moškimi. Inozemci lahko pri nas delajo, če je sklenjena reciprociteta med našo državo in državo, od koder je obrtnik. Če ni med državama te pogodbe, izda dovoljenje ban le posamezni osebi, če ta oseba prinese izkazilo svoje države, da tudi ta dopušča delati našim državljanom. Inozemske družbe, t. j. delniške družbe, zadruga, družbe z o. z. pa morajo imeti dovoljenje ministra, a edino v tem primeru, če inozemska družba dela skupaj z domačinom, zadostuje že dovoljenje bana. Glede pravnih oseb, to je družb itd., ki jih vodi poslovodja, je važno, da so doslej mogle izvrševati obrt, če je poslovodja imel usposobljenost, po novem pa se take družbe ne smejo več ustanavljati in izvrševati obrti in so dovoljene le produktivne zadruga, če so vsi njihovi člani mojstri. Ker se je na podlagi teh družb in zadrug pri nas šušmarilo na debelo, nam novi zakon prinaša znatne koristi, vendar so pa z dovoljenjem bana možne še izjeme. Glede javnih trgovskih družb,

ki jih imenujemo kompanije, pa predpisuje zakon, da lahko izvršujejo obrt, če ima vsaj en družabnik usposobljenost. Pri teh družbah zavisi vse od strogosti sodnije pri protokoliranju družb. Kar se vidov tiče, je ostalo kot je bilo dosedaj, da na podlagi možnega obrtnega lista vidova lahko še nadalje izvršuje obrt, da družina ne zaide v revščino.

Rokodelskih obrti, to je takih, ki so vezane na usposobljenost, — druge so trgovske itd. — je bilo prej 55, sedaj jih je pa 88. Deloma so to nove obrti deloma so pa dosedanje obrti specializirane in razdeljene na več obrti, kakor na pr. sobni slikarji, črkoslikarji, pleskarji i. dr., ki so sedaj posebne obrti in je treba za vsako dokazati usposobljenost ter tudi pridobiti obrtni list. V glavnem je ostalo pri starem, a sedaj imamo dve vrsti ključavničarjev, pri mizarjih smo dobili tudi parketarje, ki preje miso bili posebni obrtniki, posebno bodo pa prizadeali novi sedlarji, to je takih, ki postanejo šole po 9. marcu mojstri, ker jim je zakon razdelil delo na delo pri vozilih, na jermnarstvo in na vse mogoče druge posebne panoge, ki so jih do sedaj vsaj na deželi izvrševali isti mojstri. Poudarjamo, da pa oni, ki imajo obrt že sedaj, obdrže sedanje pravice. Krojačice so končno enake s krojači, ker morajo imeti celo učno dobo in tudi mojstrski izpit. Čevljarji so razdeljeni na čevljarje, škornjarje, copatarje in opančarje.

Najhujše so pa ograjeni naše umetni in trgovski vrtinarji, ki imajo prav lepo razvijajočo in močno zadrugo ter tudi strokovno šolo. Vrtinarji so v zakonu sploh opuščeni in vrženi med modiste, izdelovalce lepoticija, suhih cvetic in podobne šare, edino pletenje vencev je še ostalo, drugače pa njih obrt spada pod poljedelstvo in trgovino. Gotovo bo mogoče v korist vrtarjev doseči stare pravice. Brivci so vsi skupaj, a novi so kozmetiki, torej obrt, ki se je tudi pri nas pričela uspešno uveljavljati. Mlinarji so prav tako novi, a sladolekarje iz Makedonije smo dosedaj imeli med slaščičarji. Tudi izdelovalci klobas so ločeni od mesarjev, a svojo obrt imajo tudi čevljarji. Izdelovalci umetnega kamna in izdelkov iz cementa so bili do sedaj prosti. Sedaj so pa posebna obrt in bo to obrt prav težko ločiti od kamnosekov. Krovci so posebni za škriklj in opeko, izzvati so pa krovci vaških zgradb. Tiskarji, ki so bili dosedaj koncesionirani, so postali priprosti in ko-

delci. Med fotografskimi deli je bila zaščitena le portretna fotografija, sedaj je po pod obrtnim zakonom vse fotografiranje sploh in izjeme so le znanstvena fotografija in pa fotografiranje za časopise. Novi obrtniki so tudi izdelovalci umetnih rudninskih vod, a prav težko so prizadeati instalaterji.

Glede posebnih pogojev za nastop obrti veljajo podobni predpisi, kakor dosedaj, ma novo je pa uvedena mojstrska preizkušnja. Prej je obrtna oblast pregledala izpričevala, sedaj jih pa pregleda zbornica. Vsak obrtnik lahko stopi v sorodno obrt, če napravi mojstrski izpit. Posebne določbe za gradbene stroke in elektrotehniko omejujejo pravice teh obrtnikov v korist inženjerjev, vendar se je pa posredilo izdejstvovati več za obrtnike, kakor so želeli inženjerji. Važno je tudi, da morajo gradbene stroke rokodelska dela kakor so mizarška, pleskarska in instalaterska oddati obrtnikom dotične stroke, in to morajo storiti tudi inženjerska podjetja. Med koncesioniranimi obrtniki ni več podkovskih kovačev, pač so pa mičevalci podgan.

Obsag obrtnih pravic glede dovršenih del z drugimi obrtniki je približno dosedaj, a v § 141 je izpadlo, da bi bilo prepovedano trgovcem, to je konfekcionarjem in tovarnarjem čevljev jemati mero in sprejemati popravila. Prav obširno je predavatelj govoril o predpisih glede državnih dobav, kjer je domača delavnost še vedno premalo zaščitena. Nadalje mora mojster vajenca plačati že po enem letu uka, zato bo pot do uka in dela mnogim zaprta. Za strokovne in nadaljevalne šole nosijo glavno breme občine, dobro je pa, da se vse kazni po obrtnem zakonu stekajo v fond za vzdrževanje teh šol.

Pri organizacijah je sistem drugačen, ker so sedaj uvedene skupne obrtne zadruga za poedine srece in ni več novih zadrug za poedine stroke, vendar pa obstoje prehodne določbe, da sedanje zadruga obstoje. Novi so tudi okrožni odbori, ki so v njih organizirane vse zadruga istega okoliša. Članstvo je obligatorno in najbrže dobimo pri nas okrožne odbore v Ljubljani, Mariboru in Celju s podobnimi nalogami kot jih je imela sedaj zveza obrtnih zadrug.

Nadzorstvena oblast je prešla na Zbornico, a kar se šušmarstva na debelo tiče, bo sedaj najbrže boljše, ker so predpisane večje kazni.

Deloval sem že lani mnogo na tem in stvar je postala, čim sem se nekoliko poglobil v njo, vprav moj življenjski smoter v javnem delu. Kdor pogleda enkrat skozi črno, okajeno srajco, skozi raztrgan in zamazan jopič našega vajenca, ta bo spoznal, da tiči pod to zunanostjo pokopan biser — zaklad njegove nepokvarjene duše, katerega je treba spraviti enkrat na dan ter ga očistiti z očetovsko ljubeznijo vse navlake, ki istodobno s človekom tudi sama raste in se množi.

Zatorej, dokler je železo vroče,

I. M., ml.

Izpopolnitev učiteljev obrtništva in strokovne obrtne šole

V področje ministrstva za trgovino in industrijo spadajo tudi tečaji za izpopolnitev učiteljev za obrtne in trgovske šole ter razni tečaji, v katerih lahko potem absolventi takih tečajev predavajo in praktično pokažejo doseženo materijo, ki so jo predelali v zgoraj omenjenih tečajih.

Dosedaj so se vršili taki tečaji že v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu in jih namerava ministrstvo trgovine in industrije vzdrževati tudi v bodoče.

V tečaje se sprejemajo učitelji osnovnih, meščanskih, strokovnih in srednjih šol kakor strokovni učitelji, mojstri, predmetni učitelji in profesorji. Imenovani spoznajo v teh tečajih docela cilj in naloge splošnih obrtnih in obrtno-trgovskih šol ter predmeta, ki se v teh šolah poučujejo. Predvideno pa je tudi, da bodo v bodoče sprejeti v posebne oddelke tudi učitelji — mojstri, da bodo tako dosegli potrebni učiti. poklice.

Znano je, da so se vršili do sedaj v Ljubljani že dva ali trije taki tečaji, vendar pa ni bil, kakor nam je znano, doslej pri tem zastopan še noben mojster ali delovodja. Naglasiti moramo, da je baš pri nas treba izpopolniti mojstre in delovodje, ki so sposobni, da predavajo na nadaljevalnih šolah toliko, da bodo kos nalogi, ki jo bodo v bližnji bodočnosti vršili s tem, ako se bodo pravilno zavedali pomena teh tečajev in pomena, da je tudi mojster ali delovodja lahko prav dober učitelj. Praksa, posebno na deželi, nam je že pokazala, da so se mojstri in delovodje izkazali za prav dobre učitelje obrtno-nadaljevalnih šol. Dokazali so pa to s tem, da je bil obrtni naraščaj, ki je obiskoval šole, v katerih so poučevali mojstri in delovodje, kvalitativno na višku in sposoben za nadaljnje šolanje in izpopolnitev v svojih strokah.

Mi smo si za razmere v dravski banovini svesti naloge, ki nas čaka v tem poslanstvu, da bodi mojster-delovodja svojem vajencu in pomočniku tudi dober učitelj in vzgojitelj ter vodnik v bodočnost — ono bodočnost, ko bo obrtnik na svojo obrt zopet lahko tako ponosen kot je bil nekdanj. Naših sposobnosti in vrednosti sami nikdar ne znamo ceniti, niti ne znamo uporabiti zadevnih meril, s katerimi bi vse te možnosti pretehtali in zmerili ter jih tako skupaj zbrane in povezane uporabili za praktične potrebe in izpopolnitev obrti, ki nam je vedno na ustih, vendar ji pa ne znamo pokazati svojih zmognosti sami in nas seveda tudi nikdo ne bo nanje opominjal, ako se sami ne bomo zavedali, da smo obrtniki oni važni nacionalni faktor naše države, ki je poklican, da sodeluje prav povsod in vedno kadar gre za interes države in obrti, pa najsibo v kakršnikoli obliki. Glavno je, da pokažemo zmognosti, jim priborimo vpliv, nakar tudi lahko zahtevamo, da nas spoštujejo drugim gospodarskim faktorjem enako.

Zato naj nam bi bili tudi tečaji, ki jih prireja ministrstvo za trgovino in industrijo, eden izmed pripomočkov, s katerimi bi prav obrtniki dokazali, da imamo pravičen smisel za vzgojo našo in vzgojo našega bodočega obrtniškega naraščaja. Prepričani smo, da nam bo to sedaj še mnogo lažje storiti, ker imamo prav Slovenci ono obrtno učilišče, ki je vzgajilo v svojem zavodu nebroj mojstrov in delovodij, ki imajo zadostno teoretično in praktično podlago za uspešno vršenje naloge, ki jo predvidevajo začetkoma omenjeni tečaji.

Dobro pa bodo vplivali ti tečaji brez dvoma tudi na ostali obrtniški pokret, ker bo mogoče s pomočjo kadra takih učiteljev ustvariti tudi zdrav temelj zgradbi, ki nam je potrebna, da ustanovimo prepotrebne obrtniške osnove in pravila, po katerih nam bo zagotovlje-

kujmo ga. Delo, ki sem ga lani prekinil, hočem zopet nadaljevati, ker mi je mnogo na tem, da ga ne dam nedovršene iz rok. Kdor pa želi svoji obrti in svojim potomcem srečnejšo in boljšo bodočnost, ta me bode prav gotovo podpiral v mojih prizadevanjih! Kako hvaležno polje udeleženosti nam bode nudil ta problem, naj dokazuje le to, da je bilo lansko leto kljub poznim kaotičnim razmeram med obrtništvo, prirejenih 26 predavanj s povprečno udeležbo do 300 obrtnih naraščajnikov.

no tudi v pravcu pozitivnega dela delovati naprej. Zavedamo se prav dobro, da nam je treba izpopolniti predvsem obrtniško literaturo, revije in časopise ter dvigniti moralni nivo našega obrtnika potom tiska na ono višino, ki je potrebna z ozirom na vsesplošen napredek. Temu kos bomo pa le sami, kajti ako pogledamo naš obrtniški tisk in revije, ki so sicer še maloštevilne, lahko hitro ugotovimo, da mora obrtnik le največ sam prijeti za pero po svojem dnevnem delu in pisati iz prakse za prakso. S tem smo že pokazali, da smo zmogni imeti obrtniški tisk, prepričani smo pa lahko že tudi naprej, da si ga bomo morali sami dvigniti, ako hočemo imeti izpopolnjena in številnejša. Dobro poznamo naše sodelavce pri tisku, pisci so maloštevilni in še ti so tako rekoč primorani sem ter tja pisati v naše obrtniške časopise, pogrešamo pa prav učiteljstva — duhovnih vzgojiteljev našega naraščaja, da bi sodelovalo. To nas boli in to je rak rana v našem telesu, katero moramo za vsako ceno ozdraviti — sicer bomo zaostali in trpeli prav zaradi premajhne in nedovoljne duševne hrane.

Zato pa, tovariši obrtniki — mojstri, poslužimo se tečajev, ki nam jih nudi ministrstvo, in zahtevajmo od naših obrtnih organizacij, da izposlušajo več takih tečajev, primimo za delo tam, kjer bomo imeli tudi uspeha za naš stan. Koristi ne bodo izostale, a obrtništvo si bo pa pridobilo dobrih delavcev in piscev, ki jih tako zelo potrebujemo, da dvigne moralni, nacionalni in gospodarski nivo našega naroda in s tem svoje nacionalne obrti.

O električnih instalacijah

(Z ozirom na njih vsestransko varnost in uporabo različnega elektroinstalacijskega materiala.)

V naslednjem se hočem baviti le z instalacijami elektrike v hišah, t. j. predvsem tam, kjer pridemo vedno v dotiko z instalacijo kot tako. V dotiko pride z instalacijo prav vsakdo z izjemo majhnih otrok. Ker če samo zavrtimo stikačo ali če sklenemo namizno svetilko z vtičkalno pušo, imamo s tem stik z instalacijo in tako neposredno z električnim tokom samim.

Instalacije v poedinih zgradbah in pritlikinah so odvisne od tega, v kakšen namen se rabi ta ali oni prostor. Če vzamemo n. pr. navadno visokopritlično hišo, ki je popolnoma v suhem stanju ter ima poleg vseh prostorov, kateri so običajno pri teh zgradbah, tudi pralnico, moram s tem tudi računati. Seveda pa je tudi razlika v tem, kedaj se instalira; ali, ko je hiša še v gradnji ali pozneje. Od tega odvisi tudi način izpeljave. V prvem slučaju se bo vsa instalacija izvršila v izolirnih ceveh pod ometom z NGA in NL žico ali NGAW žico; pralnica pa v vsakem slučaju z NBU kabljem in vodotesno svetilko ter stikalom zunaj nje, kar vsekakor priporočamo, ali z jekleno oklopno cevjo dobro zalito z izolirno maso itd. V drugem slučaju pa kuhinja pod ometom, drugi prostori pa lahko s cevno žico.

Morda bo kdo vprašal, zakaj je potrebna taka instalacija v takem prostoru in zakaj takšna v onem. Vsak elektroinstalater mora, kar je tudi njegova dolžnost, takoj stranki pojasniti, da pri izbihi načina instalacije velja pravilno instalirati prostore z materialom, ki odgovarja temperaturi v njih.

To velja predvsem za prostore kot pralnice, hlevi, kuhinje za živali, na dvoriščih in prehodih. Material, ki se uporablja po tem načinu, pa ni samo dober kot izolacijsko sredstvo napram dotiku, ampak ima tudi visoko izolacij-

Milko Krapež:

Naš obrtni naraščaj

Naš življenjski razvoj, izražen že v samem naravnem zakonu, po katerem se vrši proces človekovega rojstva, njegove rasti ter njegovega dozorevanja v popolnega in zavednega člana naše velike družine, me navaja k temu, da se pomudim pri enem brez dvoma najvažnejšem vprašanju človeštva — pri doraščajoči in razvijajoči se mladini; torej pri našem obrtnem naraščaju.

»Kuj železo, dokler je vroče in mehko«, to naj bo vodilna misel našega prizadevanja po povzdigi moralnih in telesnih vrednot naše mladine do višjega in vselej navzgor in naprej stremčega hotenja. Nikjer ni ta izrek tako resničen, kot pri mladini. Današnji razburkani in kinematografski tempo našega življenja prav v mali meri dopušča, da bi se v človeku, posebno pa v mladi doraščajoči duši, porodili intuitivni zaključki in principi, in vsi — več ali manj starejši — smo navezani le bolj na že gotova dejstva, na tradicije, nazore in načine življenja in delovanja, ki so že preizkušeni in ki veljajo tako že v splošnem tudi za norme našega življenja in delovanja. Kako težko je človeku pod takimi pogoji in prilikami izluščiti že bistvo samega sebe in potegniti vsaj za trenotek iz monotone in suhoparne vsakdanjosti k neoviranemu in nevpilvanemu razmišljanju s pomočjo svojih lastnih, individualnih duševnih darov, ki so v bistvu prav gotovo vsakomur izmed nas — če tudi v podzavesti — lastni. Kar pa sami pri sebi ne moremo več s takim uspehom ali pa sploh ne več doseči, ker smo več ali manj zabredli do kolen in mnogokrat že do vratu v kaos tradicij, ki so zgrajene vsled svojega zgodovinskega značaja v največji meri na konservativnosti, na potrebah in zahtevah preteklosti, to pa moremo s krepko voljo in z jasnim pogledom naprej doseči pri naši mladini, pri doraščajočem in dozorevajočem našem obrtnem naraščaju — predstavniku naše boljše bodočnosti — ki je sicer na najboljši poti, da se

vzgaja v istem obeležju kakor mi, brez ozira na duh in na zahteve modernega časa, ki terja od nas več kot človeka in pol. Da bi se ta vzgoja preko konservativnih tradicij, preko mnogokrat škodljivih odtentkov iz naše preteklosti, zapeljala v drugo smer, v pravec telesnega in moralnega poroda individija na korist naše skupnosti, za tem naj gredo naša prizadevanja pri vzgoji našega obrtnega naraščaja — naše velike bodočnosti.

Vsak dober oče želi in si prizadeva, da bi bil sin kaj boljšega, višjega od njega, da bi bilo njegovo življenje srečnejše in udobnejše. Če premišljimo jemo to vprašanje za sebe ter ga primerjamo z našimi težnjami, vidimo, kako sorodni so naši čuti in naše skrbi za naš naraščaj tudi v splošni vzgoji — izven okvira rodbinske vzgoje. Dober in zaveden mojster bi moral vprav dandanes v marsikaterem pogledu nadomestiti dobrega očeta že z ozirom na splošne pogoje socialne razmere novega obrtniškega vajenca, ki se rekrutira izključno iz socialno šibkejših slojev in s tem tudi iz intelektualno slabše okolice. Ob pomanjkanju dobrih in številnih strokovnih šol pri nas, na katerih bi bila pač v glavnem naloga izpolniti in zakrpati vse te vrzeli, ki jih je zaskal povojni čas v človeške socialne razmere, pa smo v prvi vrsti navezani na samopomoč, da v tem pravcu storimo vse, kar je mogoče; četudi z malimi a vendar idealnimi sredstvi. Naša mladina — naš obrtni naraščaj — hrepeni za tem in se ob pomanjkanju pravega zanimanja zanj s strani zrelejših in patronančnih krogov več ali manj mora vdajati polagoma duševni apatiji proti vsakemu novemu pojavu v njegovem življenju. Najpogreje je treba stvar zgrabiti tam, kjer se najbolj zgrabiti da, pri sistematični telesni vzgoji vajenca izven njegovega poklica, da se mu ustvari zdrav in soliden temelj za napredek in povzdigo njegovih moralnih lastnosti.

ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE a. d. podružnica Ljubljana

Dunajska cesta šte. 31 (hiša Zidarjevih dedičev)

Telefon šte. 30—20.

Račun poštne hranilnice šte. 14.003.

Centrala: BEOGRAD

Daje menične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom in lombardira državne vrednostne papirje.

Glavna podružnica: ZAGREB

Sprejema hranilne vloge z ali brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro račune. Izdaja kavčije in garancijska pisma.

Podružnica: SARAJEVO

Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikov in obrtnih kreditnih zadrug. Izvršuje vse ostale bančne posle.

PLES GRAFIKE

v KAZINI

6. februarja leta 1932. ob 8. uri zvečer.

sko vrednost napram stiku z zemljo ali telesom. V naštetih prostorih, ki so vse preje kot suhi, igra radi tega tak material posebno vlogo napram dotiku s tokovodno žico po starem načinu, ki je zahteval že nebroj smrtnih žrtev. To hočemo poudariti le radi tega, da naj se uporabljajo poleg pravilnih tokovodov tudi pravilne pripadajoče pritiskline.

Instalacije v stanovanjskih prostorih, kot že omenjeno, se izvršujejo v izoliranih ceveh pod ali nad ometom v pešljivih ceveh ter s cevno žico (NRA), katera se pa uporablja danes le še za provizorične napeljavne ali v sobah (kuhinje so izključene), ki so bile pred kratkim časom slikane in je zaenkrat škoda radi slikanja izvršiti instalacijo pod ometom. Instalacija z vrvico pa ni danes več dovoljena iz enostavnega razloga, ker ta v doglednem času preperi in da je danes v rabi le vrtilni tok, pri katerem še mnogo preje vrvica odboje.

Izolacijska vrednost električne instalacije se pa ravna v isti vrsti po uporabi materiala odnosno njegove kakovosti, kar je velike važnosti; kajti če instalacija izkazuje premalo izolacijsko vrednost, je možnost, da se števec vrtilni s tem izkazuje konzumentu višjo porabo toka, ki gre zanj v izgubo.

Prav posebno zahteva v ozirom na varnost človeškega življenja potom pomiselnosti z elektriko po tvorijo prenosni električni porabljivi toka. Sem spadajo električne namizne svetiljke, električni likalniki, kuhalniki, vžigalniki itd. Našteti aparati in drugi so bili že večkrat povod nesreči, pa najsi bo vsled brezbrzičnosti ali pa premalo pazljivosti. Omeniti hočem le slučaj, da se je pri nas smrtno ponesrečil — ni še dolgo tega — pekovski pomočnik, ker je bila svetiljka preveč enostavna in ne dobro izolirana dovodna žica. V pekarnicah najdemo še danes mnogo takih svetilk, ker se ne zmenijo mojstri nič za to in ker jim ni nič, akoravno vedo za smrtno slučaj in ako tudi vedo, da obstoje transformatorji specijelno za pekovske peči, ki pretvorijo tok v ono nižjo napetost, ki ni nič nevarna za človeško življenje. S tem sem hotel samo poudariti, kolikoga pomena je dobra instalacija in vsestranska paznja na prenosne dele tokovodnih žic z ozirom na varnost življenja.

Končno naj omenim še to, naj vsakdo, ki opazi še tako malenkostno napako v električni instalaciji, pokliče takoj strokovnjaka, ne pa se zanašati na svoje znanje, kar je že večkrat povzročilo požar, posebno pri neveseljih popravljenih hišnih varovalk.

Bat'a zgradi tvornico v Vukovaru. Spomlad zgradi Bat'a v Vukovaru nekatere tovarniške objekte, pozneje bo pa dograjen velika tvornica, ki bo zalagala s čevlji vso Jugoslavijo. Zemljišče je že kupljeno. Po odloku zagrebškega sodnega stola iz leta 1930 se Bat'a lahko peča v naši državi s tovarniško proizvodnjo ter ustanavljanjem nakupom in najemanjem tovarniških in trgovskih podjetij. Poleg tega lahko tudi sodeluje v takih podjetjih in obrtoma opravlja druge posle. To pomeni, da lahko poseže Bat'a tudi v Jermenarsko stroko. Le po novem obrtnem zakonu bo moral zaprositi za koncesijo za svoje delavnice za popraviljanje obutve.

Pravni kotichek

Centene naročnike opozarja uredništvo, da hoče naš list v bodoče pod tem naslovom posebnega oddelka objavljati razne razprave, ki se nanašajo na obrtno-pravno pomoč. Pozivamo zaradi tega vse one, ki žele tozadevnih pojasnil in navodil, da se z dopisom obrnejo na naše uredništvo, v katerem naj pojasnijo zadevo, ki jo žele. Uredništvo bo skušalo, da ugotovi vsaki taki prošnji, ki ni izključno značajna, da o njej razpravlja kompetentno sodišče. Vprašanja in odgovore bomo redno po dospelosti objavljali pod tem naslovom.

Prosimo vsled tega p. n. naročnike, da pristopijo v ta krog sodelavcev. Mnogo je stvari, za katere je dobro, da zve tudi ostala obrtniška javnost in se s tem pouči ter obvaruje neprijetnih presenečenj.

Kaj je novega?

Borze

Ljubljana. Amsterdam 2260,25 — 2271,61, Bruselj 783,54 — 787,46, Curib 1096,15 do 1101,65, London 194,25—195,85, Newyork 5595,93—5623,99, Pariz 221,14—222,26, Praga 166,14—167,26, Trst 280,88—283,28.

Obrtniško društvo obvešča vse svoje člane, da se bo vršil v soboto 30. t. m. ob 7. zvečer v restavraciji »Zvezda« izredni občni zbor društva. Na dnevnem redu sta edini točki: nagovor predsednika in sprememba pravil. Članstvo se vkladno naproša, da se tudi tega izrednega občnega zbora polnoštevilno udeleži. — Odbor.

Prijava za obveznost ljudskega dela (kuluka). Ker se imajo seznamki zavzancev za ljudsko delo dopolniti, se ponovno pozivajo banke, hranilnice in posojilnice, delniške družbe, konzorciji, podjetja in druge pridobitvene ustanove in naprave kakor tudi uradi (vsi delodajalci), ki za svoje nameščence in uslužbence z vštetiimi upokojenci plačujejo uslužbenske davek skupno v gotovini ali pa po davčnih znamkah, naj predložijo nemudoma, najkasneje pa do 31. t. m., namestu da bi se njih uslužbenec osebno oglasil in če se tukajšnjemu pozivu v času od 28. do 31. decembra lani še niso odzvali, med 8. in 14. uro mestnemu načelstvu (mestno knjigovodstvo, Šolski drevored 2., I. nadstropje) točne imenske izkaze uslužbencev, ki stalno prebivajo v okolici ljubljanske mestne občine, z dostavljenim individualnim letnim zneskom uslužbenskega davka, odmerjenega po določbah člena 95 ali 96 zakona o neposrednih davkih. Dija-kov do 24. leta, če ne plačujejo več kakor 100 Din uslužbenskega davka, pa ni potrebno vzeti v izkaze. Iz priglasitve pa tudi izostanejo vsi državni, banovinski in občinski uradniki in civilni in vojaški uslužbeni (z oficirji) kakor tudi duhovniške osebe vseh veroizpovedanj in javni upokojenci, to pa le za službene prejemke in pokojnine, od katerih se plačilo za javno delo že odteguje pri izplačilu. Isto velja za uslužbenice javnih korporacij, ki imajo iste pogoje. Potrebne tiskovine so brezplačno na razpolago pri mestnem knjigovodstvu v omenjenem času. Naposled se vsi zavzanci, ki spadajo pod obveznost ljudskega dela, opozarjajo na posledice, označene v določbi § 47., odstavek 2 zakona o samoupravnih cestah.

Iz organizacij

Vsem obrtnim zadrugam, obrtnim društvom gornjegrajskega okraja in njih članom! Obrtna zadruga oblačilnih strok v Ljubnem sklicuje na nedeljo, dne 7. februarja t. l. ob 13. pop. veliko obrtniško zborovanje, ki se bo vršilo v Ljubnem v prostorih tukajšnje osnovne šole. Dnevni red: 1. Vprašanje skupnih ali ločenih zbornic. 2. Raznoterosti. To zborovanje ima v prvi vrsti namen, da se člani zadrug v zadevi zbornice natančno informirajo, da se potem lahko odločijo

Redni letni občni zbor Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pararjev za bivšo ljubljansko oblast v Ljubljani, se bo vršil v nedeljo, dne 31. januarja 1932 ob pol 14. uri v restavraciji »Zvezda« na Kongresnem trgu v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Nagovor načelnika; 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo računskih preglednikov; 6. odobritev proračuna in določitev zadrugne doklade za leto 1932; 7. odločitev za ločeno ali skupno zbornico; 8. poročilo o novem zakonu o obrtih; 9. raznoterosti. — Če bi bil občni zbor ob določeni uri nesklepčen, se bo vršil eno uro pozneje na istem mestu, ne oziraje se na število navzočih članov. Event. predloge za občni zbor je poslati načelstvu najkasneje do 25. januarja 1932. — Z ozirom na težko gospodarsko in denarno krizo, načelstvo izjemoma letos ne bo kaznovalo z globami članov izven Ljubljane, ki se občnega zbora ne udeležijo, vendar je pa v njih interesu, da posetijo občni zbor že z ozirom na važni dnevni red. — Za ljubljanske člane (Vič, Moste, Šiška) je pa udeležba obvezna in se bo naložila globa do 300 dinarjev vsakemu, kdor bi se brez tehtnega opravičila zborovanja ne udeležil. — Milko Krapež, l. r., načelnik.

Gospodarstvo

Za izvoznike lesa v Francijo in Alžir.

Na podlagi sklepa gospodarsko-financijskega komiteja ministrov so določene od skupnega kontingenta lesa, ki se smejo izvoziti v Francijo in Alžir v prvih treh mesecih tekočega leta za področje ljubljanske Zbornice za TOI, naslednje količine:

1. v Francijo: 185 ton hrastovine, 185 ton bukovine in 368 ton jelovine;
2. v Alžir: 140 ton hrastovine, 140 ton bukovine in 845 ton jelovine.

Izvoz v Francijo in Alžir je dovoljen samo po predložitvi potrdila Zbornice za TOI, da gornje količine niso še izčrpane in da ni v tem oziru ovire za izvoz. Zbornica vabi vse izvoznike lesa, da ji v lastnem interesu nemudoma sporočijo količine lesa, ki jih nameravajo v mejah gornjega kontingenta izvoziti v prvem četrtletju v Francijo in Alžir. Izvozniki, ki so se v tem oziru morebiti že obvezali s sklepi, naj sporočijo to zbornici posebej. Gospod minister za gozde in rudnike je prosil g. finančnega ministra, da brzojavno obvesti vse carinarice, da ne prevzamejo lesa za carinjenje in odpravo v Francijo in Alžir brez predpisanega potrdila pristojne zbornice, na kar opozarja zbornica vse interesente, da ne bi imeli radi tega nepotrebnih stroškov.

Tečaji in predavanja

IZ OBRTNISKEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

V ponedeljek zvečer je predaval v »Zvezdi« pod okriljem Obrtniškega društva v Ljubljani g. dr. Jos. Pretnar o novem obrtnem zakonu. Predsednik obrtnega društva g. Josip Rebek je pa govoril o socialnem zavarovanju obrtnikov. Predavanja se je udeležilo mnogo ljubljanskih obrtnikov, ki so pozno sledili izvajanjem.

Zadruga mizarjev v Ljubljani sporoča, da se bodo vršile vajenske preizkušnje že prihodnji mesec. Vajenci, ki se uče zadnji mesec in pomočniki (ne oziraje se na starost), ki še niso položili te preizkušnje, naj takoj vložijo zadevne prošnje na gornji naslov. Posebno opozarjamo, da brez te preizkušnje ne more postati nihče samostojen mojster. Jos. Lojk, t. č. načelnik.

Disemski nabiralnik

Ker se opetovano obračajo na nas posamezni tovariši obrtniki - naročniki našega lista — otvarja uredništvo to kolono za tozadevna vprašanja in odgovore. Vsako pojasnilo se poda brezplačno, toda samo naročnikom z vplačano naročnino lista.

Vprašanja.

Vprašanje 1. Imam tronadstropno poslopje, ki ima svoje sleme vzporedno s cesto. Sedaj je pa moj sosed dogradil novo štirinadstropno zgradbo (spredaj z mansardnim stanovanjem) in je ostal za 1,5 m nazaj od ceste. Sleme sosedove hiše je sedaj za 5—6 m višje kot moj dimnik, ki pa dima še vedno ne odvaža, dasi sem za poskušnjo postavil nanj kos dimne cevi z »Jonskim« dimnikarskim nastavkom. Svetli premer dimnika znaša 21 cm. Ali je ta odprtina premajhna ali se pa mora nastaviti daljša cev, ali kako je sploh odpomoč mogoča?

Odgovori.

Odgovor na vprašanje 1. Smatram, da je poslopje stanovanjska hiša, v tem slučaju bi zadostoval tudi 21 cm premer dimnika. Je pa to tovarniško poslopje, tedaj mora imeti dimnik 30—50 cm premera. Po mojih pogledih stoji dimnik v kotu brez vsakega vetra, poleg tega je tudi prenizek, moral bi biti tako visok kot sosedna hiša. Če bi v tem primeru še tiščalo dim nazaj, potem se mora uporabiti vrteči nastavek.

Listek

Jurij Tan:

KURJAČU

Ali nisi še nikdar šel tam mimo, ti, ubogi človek, in nisi čul, kako se sredi noči, sredi temnega prostora in poznega časa prebudi nekje za mrzlim zidom kanarčkovo petje? To je zelo majhen košček sveta in Bog je že od pamtiveka tako ustvaril svet, da nikdo nima vsega preveč. Oba imava preveč rdeče oči, nič več ne smeva predolgo zreti v ogenj, zgodi se lahko, da bo ves svet za naju umrl in potem bova oba samo dve slepi sveči med starimi svečniki.

Zdaj prihaja velik čas in tega, kar bo prišlo, je preveč, da ne bi midva smela videti in učakati. Kamorkoli greš, zmerom se me spominjaš in zato zmerom mislim nate in zato hodiva skupaj po svetu in prehodiva mnoge čudne kraje. Tako sem stal poleg Tebe, mornarček, in sva gledala, kako žive mrtve hiše v pristaniščih in kako utripajo luči v Singapuru, v Genovi, v Barceloni, v Bostonu. Toliko sva obrnila sveta in sva tudi že na mnogo stvari pozabila. Kako žive ljudje in kaj se pravi živeti, ne, tega midva do konca ne bova umela in doživela. Premajhna sva in prevelike so reči okrog naju, in vendar sva kakor dve solnci v pepelu.

Zmerom, kadarkoli se vrneš, ti bolj in bolj krvave rdeče oči in mene otroka je strah; kadarkoli ne spim, prevažam po svetu in svoji otroški samokolnici žerjavico in sejem po poteh tvoje rdeče oči. Otrok, ne vidim več rož, kanarček zapoje sicer kdaj pa kdaj, ampak rajši molči. Tako ti po magi otrok sejati tvoje oči, o, prenehaj že, ti stari, zamazani kurjač!

Peč gori in z njo dogorevajo dnevi. Kurjač stoji in meče premoga v ogenj in vanj meče svoje lastne oči. Doma je pa mrz in v sobi ni peči in vsakdo je zavil v svojo suknjico in gleda skozi okno, kako se na klancu sankajo otroci. Takole meče premoga v peč, mimo njega se pa vozijo hiše s cveticami.

Dobave

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 3 parov nepremočljivih čevljev; do 11. februarja t. l. pa glede dobave 10.200 kg krušne moke.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov kompletnih bencinskih varnostnih svetiljk.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2 števcev (Maksigraf).

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 škatel mazila za parkete, 100 kg zakovic, 20.000 kg portland-cementa, 3000 komadov vžigalnikov za karbidne svetiljke, 200 komadov kremenjakov za bencinske svetiljke, 300 komadov sirkovih metel, 50 ključev za vijake, 25 komadov zidarskih kladiv, 500 kg žeblice, 200 komadov konjskih vpreg, 100 komadov meril, 50 komadov svedrov za les, 25 komadov ročnih sekir, 300 kg petroleja, 4000 kg trečnikov in 600 kg orodnega jekla.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 1. februarja t. l. pri Direkciji državnih rudarskih poduzeća v Sarajevu glede dobave 20.000 ton koka. — Dne 4. februarja t. l. pa pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 150 komadov kožuhov.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave usnatih jermen, električnih strojev, 1 transportnega traku, vodovodnih cevi, ventilov, gumijevih cevi, električnih ventilatorjev.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 5500 kg plinskega olja.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg masti.

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave naprave za električni motor.

Dne 5. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertna licitacija glede dobave 4154 metrov ognjegasnih cevi; dne 6. februarja t. l. pa glede dobave ključavnic za skretnice.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave amoniak-papirja, heliografskega papirja, črnega tuša, 150 kg dinamno žice, raznih vijakov, glede dobave transformatorja in Delvac-aparata.

Dne 11. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustmena licitacija glede dobave 20.000 m³ drv.

Direkcija državne železarne Vareš sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave strojev, žičnih pletenin in dinamno žice; do 10. februarja t. l. pa glede dobave 400 m³ bukovih drv.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 20 komadov ležajev, 1 sesalne košare, 5000 kg tračnikov in 15 komadov žag; do 18. februarja t. l. pa glede dobave 46.000 kg pšenične moke.

Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 8. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov varnostnih tablic.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave izolirnega traku, laka, kabelske mase.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. februarja t. l. ponudbe glede dobave električnega materijala.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Ustiprač-Goraždi se bo vršila potom ofertne licitacije dne 16. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. februarja t. l. ponudbe glede dobave 5 m gumijevega transportnega traku in 5000 kg ovsaa.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave zveznih klup in varoval; do 18. februarja t. l. glede dobave 30 plošč železne pločevine, 2 armatur, 100 kg kleja, ročnih žag, žaginih listov i. t. d.

Dne 25. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi vrbaske divizijske oblasti v Banja luki licitacija glede dobave 3330 m³ drv.

Prodaja konjskega gnoja se bo vršila potom ustmene licitacije dne 22. februarja t. l. pri Komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani, Rimska cesta 22.

Direkcija državne železarne Vareš sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave spiralnih svedrov, gonilnih jermenov in 10.000 komadov opeke.

Dne 12. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu ofertna licitacija glede dobave delov za bagerje; dne 13. februarja t. l. pa pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave železa.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Vareš se bo vršila potom ofertne licitacije dne 22. februarja 1932 pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Zagreb-Sava se bo vršila potom ofertne licitacije dne 20. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu.

Prodaja avtomobilov in njih delov se bo vršila potom licitacije dne 15. februarja t. l. pri Avto-Komandi II. armijske oblasti v Sarajevu.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 19. februarja t. l. pri Direkciji Pomorskega Saobračaja v Splitu glede dobave jeklenega materijala; dne 21. in 22. februarja t. l. pa glede dobave kovinskega materijala. — Dne 16. februarja t. l. pri Upravi policije v Sarajevu glede dobave 200 parov čevljev za policijsko stražo; pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu pa glede dobave 25.000 m³ drv. Dne 18. februarja t. l. pri Komandi diviz. oblasti v Osijeku glede dobave 14.500 m³ drv. — Dne 19. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave ognjegasnega orodja. — Dne 20. februarja t. l. pri Dravski divizijski oblasti v Ljubljani glede dobave 20.700 m³ drv.

Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 5. februarja t. l. ponudbe glede dobave hrastovih kretniških pragov.

Dne 4. februarja t. l. se bo vršila pri Upravi III. oddelka Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu licitacija glede dobave 750 kg jeklenih evkeov za čevlje.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Gramofone in gramofonske plošče

foto-
aparate
in
foto-
potrebščine

Nizke
cene!

kupite ugodno pri

Jugosport r. z. z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva
cesta 34.

Tvornica
ZA DUŠIK D. D.

in
AGA-RUŠE

udružene jugoslov.
tvornice acetilena in
oksigena d. d.

zadovoljujeta s svojimi prvovrstnimi
proizvodi:

KARBIDOM-DISSOUS- PLINOM in KISIKOM

širom vse Jugoslavije na stotine

avtogenskih varilcev

in nudita tisočermirno, lepo
in sočnobebo

acetilensko luč

Izkoriščajte tudi Vi te njihove
proizvode v svojo korist!

Elektr.
konces.
podjetje

Ivan Mihelčič

ima na zalogi
vsakovrsten
električni
materijal,
žarnice in svetila

Ljubljana
Borštnikov
trg

1

Prevzema v izvršitev
— električne instalacije
Jamči za solidnost in
zmerne cene

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4   PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje